

Karlfeldtföreningen i Folkare

Verksamhetsberättelse 2017

Karlfeldtföreningen i Folkare har till uppgift att väcka intresse för Erik Axel Karlfeldts författargärning och medverka till en levande kulturmiljö i skaldens barndomshem Karlfeldtsgården i Karlbo. Karlfeldtföreningen arrangerar kulturprogram och initierar samtal med litteratur i fokus.

År 2017 var antalet medlemmar cirka 200 och föreningen annonserade offentligt sina möten som är öppna för alla intresserade. Föreningen har också deltagit i samråd med andra kulturaktörer i Folkare och i externa sammanhang presenterat Karlfeldt, hans lyrik och miljöer.

Styrelsen hade under 2017 följande sammansättning:

Ordförande	Karin Perers, Mörtarbo
Vice ordförande	Christer Rosenqvist, Östanbyn
Sekreterare	Lars Östlund, Hedåker, och Christer Rosenqvist, Grytnäs
Kassör	Annelie Esselin, Hyttbäcken
Övriga ledamöter	Kerstin Sonnback Hagfeldt, Sonnboås Lena Lönnqvist, Sjövik Inger Boman, Kyrkbyn Margta Karlfeldt Thulin, Krylbo Carl Henrik Söderlind, Karlbo och Uppsala
Ersättare	Klas Englund, Bäckeby Lillebil Lundkvist, Moren Rune Berglund, Avesta <i>Avled under sommaren 2017.</i> Anna Thomasson, Hyttbäcken
Adjungerad	Else Norrback, Brunnbäck
Revisorer	Lennart Hedene, Avesta Erik Bohlin, Västanhede
Revisorssuppleant	Anders Svensson, Bergshyttan
Valberedning	Eva Forsberg, Grytnäs Gärde Eric Dickfors, Dicka

Vårmöte

Karlfeldtföreningens eget vårmöte hölls en solig söndag i april i Krylbo församlingsgård. Avesta Folkdansgille, ackompanjerat av fiolspelare ur Avesta Spelmanslag, presenterade ett – på en och samma gång – finstämt och färgsprakande program, där Karlfeldtdikter deklamerades och gestaltades i danser.

Årsmötesförhandlingarna leddes av Anders Forsberg. Två styrelseledamöter, Anna Kristina Andersson och Inez Albinsson, hade avböjt återval och tackades varmt med konstverk av Meg Ersbacken-Engman. Anna Kristina Andersson har aktivt medverkat i Karlfeldtföreningen sedan starten och båda har varit nyckelpersoner för att samordna konsthantverkare och slöjdare under sommarsånger och julmarknader. Även mångåriga revisorn Henry Thulin avtackades, och han tackade i sin tur genom att från sig och hustrun Margta Karlfeldt Thulin överlämna en ordförande-klubba i trä, tillverkad av Gösta Berglund, Karlbo. Många medlemmar hade mött upp till vårprogrammet.

Karlfeldtsgården – en levande kulturmiljö

Karlfeldtsgården i Karlbo är hjärtpunkt för kulturarbetet med lyrik, läsfrämjande, konsthantverk och gamla perenna växter i Folkarebygden. Tack vare Karlfeldts son Sune Karlfeldt med familj öppnades författarens barndomshem på 1960-talets slut som en kulturgård för alla. Stafettpinnen förs nu vidare av Avesta kommun, som 1984 tog över ägande och drift.

Kommunens intentioner med gården är lika vackert som stringent formulerade:
Avesta kommuns förhoppning är att Karlfeldtsgården i Karlbo ska

- hålla Karlfeldtsminnet och lyrikintresset levande,
- vara ett fönster utåt för bygdens konsthantverkare,
- vara en grön oas, en kulturmiljö för envar att vila ut i,
- vara en stimulerande miljö för föreningar och enskilda att disponera i samklang med gårdens kulturhistoriska betydelse.

Vår ideella förening bildades 1985.

Under våren 2017 inledde Avesta kommun en omfattande restaurering av mangårdsbyggnaden med bland annat nya specialsågade träbjälklag under golven på nedre botten. Brädfodringen på fasaden skrapades trären och målades från grunden med linoljefärg, som nu gör den vackra byggnaden ståtligare än någonsin i mannaminne. Restaureringarna ska fortsätta våren 2018, och eftersom inte båda parstugorna kunde hållas öppna 2017 valde Kultur Avesta att driva servering och öppethållande i egen regi.

Karlfeldtföreningen svarade även i år för programläggning av verksamheten i det röda sommarhuset, där Folkarebygdens slöjdare fanns på plats med sina alster under elva veckor. Två konsthantverkare medverkade veckovis som värdar och visade både traditionsrika och nydanande arbeten främst inom textil, träslöjd och keramik. De första stegen till en gemensam butik togs. Slöjdarna bidrog till att ge Karlfeldtsgården liv – även vardagar, då turister stannar till. Else Norrback var organisatör för sommarens slöjdarkavalkad.

Steg för steg utvecklas trädgården i Karlbo, och drivande är en studiecirkel under ledning av Birgitt Broström. Lustgården, som är anlagd av Karlfeldts son Sune som en miniatyr av lustgården i Sjugare, restaurerades till jubileet 2014. Inför växtsäsongen 2018 har nu de långa listerna vid röda sommarhuset grävts upp för att få sin nystart med tidstroga och perenna växter. Ljuvligt är att se när den gamla rosen vid sommarhusets gavel står i blom – med blygsamma blommor i mild färg.

Kultursommaren på Karlfeldtsgården

Kulturprogram blommade i trädgården även sommaren 2017, i regel på lördagseftermiddagarna.

Karlfeldtföreningen i Folkare var värd för premiärprogrammet i juni, då Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad medverkade med det mycket gripande programmet "Min historia" om flykt och ofrivilliga uppbrott. Alldeles sanna berättelser om förtryck, faror och förluster av kära familjemedlemmar i Afghanistan, Eritrea och Syrien gjordes levande i drama, dikt och ton. Både aktörer och publik trotsade kraftigt, kallt sommarregn. Åskådarna rördes i djupet av sina hjärtan, och alla reste sig än mer motiverade att stå upp för människors likavärde och rätt till frihet och fred. Se mer under rubrik "Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad".

I midsommartid medverkade spelmanslaget Bergslaget med nyckelharpsmusik på gårdstunet.

Stora, härliga Karlfeldtsdagen firades traditionsenligt på Karlfeldts födelsedag, den 20 juli. Lars Östlund, lokalhistoriker och ledamot av Karlfeldtföreningens styrelse, höll högtidstalet som lyfte fram Karlfeldts mor Anna från Hyttbäcken. "För mig var hon det käraste på jorden" var hans vackra rubrik. Med sång, berättande och musik medverkade Linnéa Sallay och Åsa Arvidsson och tolkade både Karlfeldts lyrik och hans liv tillsammans med Gerda. "Längtan heter min arvedel" var titel på deras program som innehöll några av Karlfeldts mest älskade dikter. Linnéa är mezzosopran som även spelar fiol, och Åsas instrument är ackordeon för både klassisk musik och folkton.

En rad andra kulturföreningar och studieförbund fyllde sommarens övriga lördagar med levande kulturprogram. Även kommunens Kultur Avesta arrangerade, bland annat familjedagar, Karlfeldt-program med tonsättaren och musikern Lars Anders Johansson och, nytt för i år, en byggnads-vårdsdag.

Sommarresa till Karlfeldtsgården i Leksand

En lördag i juli arrangerade vi sommarresa till Karlfeldtsgården i Leksand – Sångs i Sjugare – där familjen Berggren med förnämligt värdskap nu öppnar både trädgård och diktarstuga för allmänheten. Vårdinnan Gunbritt Berggren tog personligen emot och guidade i prunkande trädgård och anrik författarmiljö på slutningen vid sjön Opplimen. Trädgården planerades i dialog med makarna Karlfeldt av Sveriges första kvinnliga trädgårdsarkitekt Ester Claeson. I delar som ej hann förverkligas på 1920-talet, har den fullföljts av makarna Berggren. Ett bildspel om författaren och hans liv visades också i en ängslada. Resan samlade ett 40-tal deltagare och företogs i buss med Christer Rosenqvist som ledare och ciceron. Lunch åts i trevliga Moskogen.

Årets Fridolin

Karlfeldtsdagen har Årets Fridolin som en höjdpunkt. Med namn från Karlfeldts diktargestalt utdelas Avesta kommuns stora kulturpris, och mottagare 2017 var Bo Hedman. Karlfeldtföreningen nominerar till kommunens bildningsstyrelse, som fattar beslut.

Bo Hedman korades till Årets Fridolin med följande motivering:

*Jag målar en vår
med nypon i snår,
jag målar en höst
med sippor på bröst,
jag blandar all årets fågring
min drövade själ till tröst.*

Som Karlfeldts kurbitsmålare kan filmskapare vända på perspektiv, förena det till synes oförenliga och ge sökande, kanske vilsna, själar tröst, glädje, ro och hisnande nya vyer. Filmen var ny i Karlfeldts egen livstid. De teman som är centrala i Karlfeldts dikter – kärlek, utanförskap, natur – är tidlösa och gestaltas, i generation efter generation, av ständigt nya filmskapare. Men utan människor med kunskap om filmvärldens djup och nyanser, begränsas det tillgängliga filmtbudgetet till storfiler som med kommersiell kraft slår sig fram.

Bo Hedman är filmvärldens folkbildare i Avesta. I mer än tjugofem år har han guidat avestabor och tillresande till möten med filmer som blir just möten med andra människor, deras liv och levnadsförutsättningar. Han presenterar filmer som skildrar människans insida och djupa mänskliga förhållanden – i olika kulturer, i stillhet och dramatik, i fulhet och skönhet i det vardagliga och i den natur som skapar livsbetingelser. Generöst delar han med sig av sina kunskaper och visar vägen till nya filmupplevelser.

Bo Hedman är en av initiativtagarna till Föreningen Avesta Filmstudio, och han har varit en drivande kraft under hela dess tjugofemåriga historia. Han är väl orienterad om filmer, vida vid sidan av massmarknadsfilmer som syns i strålkastarljuset i Hollywood och liknande globala filmcentra. Han söker det konstnärliga, det originella, det lågmälda – och låter häpnadslinjande filmstudiosbesökare beröras av filmer som de inte visste finns. Livsöden och miljöer från hela jorden kommer nära och blir, via film, till värdefulla erfarenheter också för åskådarna.

Genom Bo Hedman har Avesta Filmstudio ett hållbart och hängivet ledarskap. Hans gärning är i kulturens, folkbildningens och medmänsklighetens tjänst. Hittills har fler än 600 filmer visats. Säkert har många filmstudiosbesökare gått hem med nya svar på frågan "Hur var ditt liv?" Något allmängiltigt finns i Karlfeldts svar: "Det var storm och nöd och kamp i en enda veva; det var gåckad längtan och fåfång glöd och små glimtar ur molnens reva. Jag är så glad att jag fått leva."

Bo Hedman är född 1950 i Krylbo.

Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad

Med inspiration från spännande kontakter som festivalen Poetry & Peace 2016 gav oss i Karlfeldtföreningen, startade vi 2017 Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad, en mötesplats i gårdens röda sommarhus. Där Erik Axel föddes, lekte och skrev sina första dikter, samlades varje vecka både nyanlända och sedan länge bofasta avestabor. Onsdagsaftnarna blommade fram på temat Lyrik – musik – drama. Torsdagskvällarna hade handens arbete i fokus, och skapandet skedde i textil, musik och måleri.

Poetry & Peace skapade relationer till människor som på senare år har kommit till vårt land från krig och oroshärdar i Mellanöstern och Afrika. Med följande utgångspunkter sökte – och erhöll – vi extra medel för integrationsarbetet i Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad:

- I eget skrivande eller arbete med redan befintliga texter bekräftas den fria tanken och yttrandefriheten.
- Vid deklamation, sång eller musik förmedlar rytmer, toner och känslouttryck långt mer än vad ord kan rymma.
- I gemensamt skapande i slöjd och konsthantverk växer respekt och förståelse.

Varje kväll samlade i genomsnitt femton deltagare. Vänskap spirade. Som bonus utvecklades nyanländas förmåga att tala svenska. Viktiga ledare bland många var Karlfeldts barnbarn Margta Karlfeldt Thulin, musikern och läraren Hassan Abo Alshamat, konsthantverkarna Lama Al Kassas och Lillebil Lundkvist, skribenten Agne Edlund, teaterledaren Margareta Tejne Avelli och projektledarna Lillje Hagermann (januari-mars) och Sara Persson (mars-december).

I Karlfeldtföreningens styrgrupp för projektet har Lena Lönnqvist (ordförande), Klas Englund och Lillebil Lundkvist verkat.

Höstmöten och julmarknad

Nu reser vintern sitt orgelhus ur mörker och grus... Orgelns olika stämmor tolkade lyhört Karlfeldts mäktiga dikt *Vinterorgel* för oss Karlfeldtvänner, samlade i Folkärna kyrka inför Allhelgona. Stefan Säfstens komposition, framförd av Maria Säfsten på kyrkorgeln, följde så nära tonalitet och klang i diktens strofer att orden nästan inte behövdes. Tonerna – mildt ljudande och strax dånande i basun – kom oss så nära, fyllde märg och ben, rörde vid våra hjärtan. Skådespelaren Lars Hjertners recitation var – som alltid – magnifik. Bättre än så kunde inte vår Karlfeldtvinter börja.

Vid föreningens klassiska höstmöte hade vi engagerat Eva Johnsdotter som med foton, kartor och livfull berättelse förde oss till byn Karlbo i Karlfeldts barndom. Eva Johnsdotter, som i vardagligt liv heter Christina Carlsson, är lärare och författare till böckerna *Innan allt försvinner* och *Fålen i kärret*, båda med Folkärnaanknytning. Mötet hölls en oktobersöndag i Krylbo församlingsgård.

Karlfeldtsgårdens julmarknad återkom en helg i november med konsthantverkare och slöjdare, samfundets förnämliga böcker och i serveringar en försmak av julen. Vår förening arrangerade tillsammans med Kultur Avesta, Avesta kommun, och i tält på gårdstunet serverade Svenska kyrkan i Avesta Grytnäs härlig risgrynsgröt. 800 besökare kom till evenemanget som förenar gårdens kulturhistoriska värden och småskalig marknad med konsthantverk och slöjd av hög kvalitet.

Föreningen

För att fungera väl i kommunikationen med både medlemmar och allmänhet har Karlfeldt-föreningen tagit plats i nya kanaler.

Tillsammans med Kultur Avesta, Avesta kommun, har en ny webbplats på Internet skapats. Den är hemsida för både Karlfeldtsgården i Karlbo och Karlfeldtföreningen i Folkare. Cari Hildebrand i företaget Millimedia har skapat sidan som finns på www.karlfeldt-folkare.se och ännu är under utveckling. Föreningen driver också Facebook-sidan Karlfeldtsgården i Karlbo, ursprungligen startad av gårdens tidigare gästgivare Lillje Hagerman.

Klas Englund i vår styrelse har utsetts till ansvarig för digital information och kommunikation.

Varma tack

*... nu ville jag dofterna fånga
som välla ur vårnattens jäsande brygd,
och föra dig med på min långa,
min ovissa väg, du min Folkarebygd!*

Ur Uppbrott

Med Karlfeldts lyrik som klangbotten verkar vi i Karlfeldtföreningen i Folkare. En diktargärning, så stor att den är tillerkänd Nobelpriset i litteratur, ska ses med friska ögon i varje ny tid. Vägen är lång och oviss. Vår förening både traditionell och djärvt nydanande.

Nu riktar vi varma tack till alla er som möjliggör och främjar Karlfeldtföreningen i Folkare: Alla trogna och nya medlemmar. Alla hängivna deltagare i Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad. Alla konsthantverkare och slöjdare. Alla vänner i Karlfeldtsamfundet och i andra kulturföreningar. Avesta kommun och dess enhet Kultur Avesta.

I vårens tid, när musikanter i brokiga band styr upp mot vårt land, blickar vi framåt.

Folkärna i mars 2018

Styrelsen för Karlfeldtföreningen i Folkare

Karin Perers
Ordförande

Christer Rosenqvist
Vice ordförande, sekreterare

Lars Östlund
Sekreterare

Anneli Esselin
Kassör

Kerstin Sonnbäck Hagfeldt

Lena Lönnqvist

Inger Boman

Margta Karlfeldt Thulin

Carl Henrik Söderlind

Klas Englund

Lillebil Lundkvist

Anna Thomasson